

Torma Rudolfné, óvodapedagógus

JÁTSZUNK MESÉT! - KICSIT MÁSKÉNT!

A mese évszázadok, évezredek óta az emberiség életének a részét alkotja. A néphagyományunk része. Az óvodai nevelés fontos alkotóeleme a mesék szeretetére nevelés. A mesék megismerése, hallgatása, az önálló mesélés, a mesék eljátszása, fejleszti a gyermek egész személyiségét.

Ezért fontos szempont:

- Mit meséljünk?
- Mennyit meséljünk?
- Hogyan meséljünk?

Miért is írtam le ezeket a kérdéseket?

Minden óvodapedagógusnak általában van egy repertoárja, ami egy biztos alap, hogy átgondolja és megtervezzék az adott csoportjához illő meséket, s azt, hogy mit szeretne megismertetni. Fontos, hogy a gyerekek új történeteket és meséket is megismerhessenek.

Mindennap mesélünk a gyerekeknek, hiszen alvás előtt a mese szárnyán altatjuk el a gyerekeket. Vannak olyan Pedagógiai Programok, ahol naponta van kötelező mesélés az életkori sajátosságok figyelembe vétele nélkül. Más Pedagógiai Programok a gyermeki kezdeményezést veszik figyelembe, vagy a komplexitás jegyében valamelyik tevékenységhez kötik a mesék megismertetését.

A mese akkor tölti be személyiségfejlesztő hatását, ha a gyermekek élvezik azt a mesét, amit hallanak. Élvezik a történetet, az előadásmódot. Az óvodapedagógus mesélése legyen élmény a gyerek számára! A hangerő játékában, hangszínek változásában, az érthető tagolt kifejezésekben, a metakommunikációs eszköztár alkalmazásával ragadja magával a gyermeket a mese bűvölete.

Ekkor lesznek kedvenc meséi, amit szívesen eljátszik a társaival együtt, és a közös játék öröme összekovácsolja az egész csoportot.

A dramatizálás

Mindig fő elvárás volt régen is. A vezetők egy bizonyos séma szerint kérték a mesék eljátszását.

Végrehajtottuk, mert ez volt az akkori elvárás.

Hogy is zajlott le?

Volt egy mesélő, szereplők, és az a pár gyerek eljátszotta, a többiek nézték.

De!

Volt kb. 40 gyerek egy csoportban. Nehezen ért végig minden gyermek a lehetőség, hogy ő is róka, medve, vagy királylány legyen.

Ez a helyzet korán kételyeket ébresztett bennem és próbáltam új lehetőségeket keresni. Sajnos ez nem volt könnyű, hiszen a vezetői elvárás nem támogatta. Ez a helyzet a '89-es ONP megjelenése után kezdett változni, amikor már az alternatív programok is megjelentek.

Azt gondolhatnánk, hogy a változásokkal, a HOP-ok megjelenésével ez a helyzet is megváltozott.

Nagy tévedés!

Van olyan intézmény a mai napokban, ahol még mindig a hagyományos elvárások a mindennapi gyakorlat részei.

Elkezdtem átgondolni a meséket, kísérletezni, kipróbálni egy-egy elgondolást a gyerekekkel. Azt tapasztaltam, hogy a gyerekek élvezik a közös mozgást, a közös tevékenységet, amikor mindenki részt vesz a mese eljátszásában, valamilyen formában. Lehet, hogy 10 gyerek erdő lesz, de hajladozik, susog, mondókázik, vagy énekel. Elrejtik a nyulat, vagy a rókát. Izgulnak, élvezik a közös tevékenységet.

Próbáltam a komplexitás elvét érvényesíteni: ének, mondóka, mese, mozgás, játék. Gondosan kellett válogatni a mesék közül, amelyek ehhez az elképzeléshez megfelelőek. Ennek feltételei vannak:

- Megfeleljen a gyerekek életkorának.
- Sokoldalúan ismerhessék meg a mesét.
- Szeressék meg a mesét, bármikor kérhessék, hogy szeretnék meghallgatni. Akarják meghallgatni!
- Megfelelő eszközök biztosítása, ami egyszerű, könnyen kezelhető, használható, jelképes legyen, amivel a gyerek kényelmesen tud mozogni. Pl.: gumiszalagra rögzített róka fül, farkas vagy nyuszi fül... stb.
- A megfelelő énekek, énekes játékok, mondókák, játékok repertoárjának az összeállítása, ami kapcsolható a mese folyamatához és a szereplőkhöz.
- Vagy / és próbálhatjuk kapcsolni a mesét valamelyik környezeti témakörhöz, ami a lehetőségek tárháza a mese megszerettetésében.

Ez a szemlélet kapta az előkelő drámapedagógia elnevezést.

Az első ilyen feldolgozott mese **A gomba alatt** című **Szutyjev mese** volt, amit a gyerekek nagyon szerettek, és úgy tapasztaltam, hogy napjainkban is imádják a gyerekek, és nemcsak a kicsik, hanem a nagyok is.

Ezt a mesét 2 változatban dolgoztuk fel. Szeretném megosztani mind a két módozatot. Vagy felhasználja valaki, akinek megtetszik, vagy gondolatokat ébreszt, hogy hasonló közös tevékenységet szervezzen a saját elgondolásai alapján. Néhány további mesét is azért szeretnék megosztani a következőkben, de most legyen ez az első. Ezt a mesét az őszi témakörben dolgoztuk fel.

A GOMBA ALATT

Résztvevők: a csoport érdeklődő gyermekei

Szereplők: gomba, hangya, pillangó, veréb, egér, nyúl, róka

Kellékek: nagy piros esernyő fehér pettyekkel, állatoknak fejdísz

Amíg a szereplők készülődnek a többiek játszanak.

Óvónő: - *Mi leszünk az erdőben a siklókígyó.*

Kézfogással. sz-sz- hangot hallatjuk hullámzó vonalban mozogva járunk és halkabban, hol hangosabban sziszegünk.

Óvónő: - *Vigyázzunk, nehogy észrevegyenek minket!*

- *Zavarjuk el a támadót!*

Elénekeljük, a Tekeredik...(ÉNO 115.) játékot és egy nagy kört alakítunk.

Óvónó: - *Ez lehetne az erdei tisztás. Mi legyünk a szélén a fák?*

Közös mondókázás mozgással:

**Fújja a szél a fákat,
Letöri az ágat, reccs-reccs-reccs.**

Közben: a Gomba közére áll az esernyővel.

Mindenki: Kézfogással körbejár

**A réten kis gomba áll
Ázott hangya rátalál.**

Hangya: - *Ni-ni, egy gomba, elbújok a kalapja alá.*

Mindenki:

**A réten kis gomba áll / körbe járnak/
Ázott lepke rátalál**

Ének:

- *Lepke, lepke, szállj a tenyerembe*
- *Nem szállok, mert félek, örülök hogy élek*

A pillangó bágyadtan röpköd, a kör megáll.

Lepke:

- *Ni-ni, egy gomba! Hangyácska engedj be engem is a gomba alá, átázott a szárnyacska, nem tudok hazamenni.*

Hangya:

- *Nem tudlak beengedni, mert én is alig férek el.*

Lepke:

- *Kérlek, húzódj egy kicsit arrébb! / ketten bújnak el/*

Mindenki:

**A réten kis gomba áll / körbe járnak/
Ázott veréb arra jár.**

Közös mondókázás mozgással:

Ugráljunk... (ÉNO 116.)

Veréb:

- *Ni-ni egy gomba! Hangyácska engedjete be engem is a gomba alá. Átázott a tollacska, nem tudok haza menni.*

Hangya-pillangó:

- *Nem tudunk, mert mi is alig férünk el.*

Veréb:

- *Húzódjatok egy kicsit összébb! / elhelyezkednek*

Mindenki:

**A réten kis gomba áll / körbe járnak/
Ázott egér rátalál.**

Közös ének:

**Egér, egér, kisegér
Van-e fogad hófehér**

**Ha nincs fogad hófehér
Nem is vagy te kisegér**
/ az egér halkán cincogva fut/

Egér:

- *Ni-ni, egy gomba! Hangyácska kérlek, engedjétek be engem is a gomba alá, mert átázott a szőröcském és nem tudok hazamenni.*

Hangya - egér- pillangó:

- *Nem tudunk, mert mi is alig férünk el.*

Egér:

- *Kérlek, húzódjatok egy kicsit összebb! /elhelyezkednek/*

Közös ének:

Esik az eső... (ÉNO 167.)

Nyúl: Rémulően szaladgál és közben kiabál:

- *Rejtsetek el, rejtsetek el, mentsetek meg, üldöz a róka!*

Hangya:

- *Én nagyon sajnálom a nyulat, segítsünk neki!*

Többiek:

- *Jó! Rejtsük el a nyulat!*

Közös ének: / csúfolódó mozgással

Keringet a róka

Ne nézzetek hátra

Róka: közben szimatolgatva jár a körön kívül és belül

- *Nem láttátok a nyula?*

Állatok:

- *Nem! Nem láttuk!*

Róka:

- *Nem láttátok? Pedig itt érzem a szagát!*

Állatok:

- *Nem láttuk. Itt nem járt!*

Mindenki:

Keringet a róka... (ének)

A róka szimatolva, lassan elmegy.

Nyuszi:

- *Köszönöm, hogy segítettetek.*

Állatok:

- *Szívesen tettük.*

Mindenki: énekelnek

Esik az eső... (ÉNO 167.)

Állatok összebújnak és közös ének

Süss ki nap... (ÉNO227.)

Állatok:

- *Nézzétek kisütött a napocska!*

Mindenki: a **Lepke, lepke...** dalra szálldogál a játék területen.

Levezetésként: Mese, mese... mondókára (ÉNO 48.) járás, tetszés szerint.

VÉGE

A GOMBA ALATT 2.

Résztevők: az egész csoportból az érdeklődő gyerekek

Szereplők: gomba, hangya, lepke, veréb, egér, nyúl, róka

Kellékek: nagy piros esernyő, fehér pettyekkel, fejdíszek az állatoknak

Amíg a szereplők készülődnek a többiek „erdővé” változnak.

Óvónő:

- *Mi leszünk az erdő. Fúj minket a szél.*

/susogva hajladoznak és helyet keresnek maguknak, úgy, hogy egy kis tisztás maradjon közepén/

Halk ének:

Csipp, csepp, csepereg... című dal (Bordó ÉNO Gryllusz)

Közben a gomba elhelyezkedik, hangyácska közeledik.

Hangya:

- *Ni-ni, egy gomba! Elbújok a kalapja alá.*

Közösen:

Csipp-csepp... dal /mutató ujjakkal egyenletes ütögetéssel.

Lepke:

- *Ni-ni, egy gomba! Hangyácska engedj be engem is a gomba alá, mert átázott a szárnyacska és nem tudok haza menni.*

Hangya:

- *Nem tudlak beengedni, mert alig férek el.*

Lepke:

- *Húzódj egy kicsit arrébb! / elhelyezkednek /*

Közösen:

Csipp- csepp... dal éneklése ökölbe szorított kézzel.

Közben a kisveréb ugrál.

Veréb:

- *Ni-ni, egy bomba! Hangyácska engedjete be engem is a gomba alá, mert átázott a tollacska és nem tudok haza menni.*

Hangya-lepke:

- *Nem tudunk beengedni, mert mi is alig férünk el.*

Veréb:

- *Húzódjatok egy kicsit összébb! / elhelyezkednek/*

Közösen:

Csipp – csepp... dal éneklése tapsolással. Közben az egérke szaladgál.

Egér:

- *Ni-ni, egy gomba! Hangyácska engedjete be engem is a gomba alá, mert átázott a szőröcském és nem tudok haza menni.*

Hangya – lepke - veréb:

- *Nem tudunk beengedni, mert mi is alig férünk el.*

Egér:

- *Húzódjatok egy kicsit összébb! / elhelyezkednek /*

Közösen:

Csipp- csepp... dal éneklése tapssal és lábdobogással.

Közben a nyuszi futkos össze-vissza.

Nyuszi:

- *Rejtsetek el, rejtsetek el! Üldöz a róka!*

Állatok: összenéznek

- *Rejtsük el a nyulat! Segítsünk neki! / elhelyezkednek /*

Közösen:

Csipp- csepp... dal éneklése tapssal és lábdobogással.

/ közben a róka szimatolva járkál/

Róka:

- *Nem láttátok, a nyulat?*

Állatok:

- *Nem, nem láttuk!*

Róka:

- *Biztos, hogy nem járt erre? Mert itt érzem a szagát!*

Állatok:

- *Nem láttuk! Itt nincs a nyuszi! / a róka eloldalog /*

Közösen:

Csipp – csepp... dal tapssal és dübörgéssel.

Nyuszi:

- *Köszönöm, hogy segítettetek.*

Állatok:

- *Szívesen tettük.*

Állatok:

összebújva énekelni kezdenek: **Jöjj ki napocska...** (ÉNO 215.)

Kétszer eléneklik.

Hangyácska:

- *Nézzétek kisütött a napocska!*

Kijönnek a gomba alól.

Közösen: utánzó mozgással a mondóka elmondása.

**Gomba, gomba, gomba
Nincsen semmi gondja.**

**Ha az eső esik rája
Nagyra nő a karimája.
Az eső csak neveti,
Van kalapja teheti.**

VÉGE

Ezeket a közös mese-játékokat nagyon élvezik a gyerekek és velük együtt mi óvónők is. Remélem sikerült ötletet adni valakinek és ezzel örömteli, boldog perceket szerezni pár gyerekcsoportnak.